

๒ คู่มือ

วิชาสามัคคีทำยัตใช้มาสาโรย



บทความออกอากาศสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดนครราชสีมา
ครั้งที่ ๒/๒๔ วันอาทิตย์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ เวลา ๑๒.๐๐ - ๑๒.๓๐ น.
หน่วยมาลาเรย์ที่ ๕ นครราชสีมา

.....

สวัสดิ์คณะทนายผู้พิงก์ รายการมาลาเรย์เพื่อประชาชนซึ่งจัดทำโดยหน่วยมาลาเรย์ที่ ๕ นครราชสีมา
ก็กลับมาพบกับท่านอีกแล้วนะคะ วันนั้นผู้จัดทำรายการได้นำบทความ เรื่อง "สถานการณ์ของไข้มาลาเรย์
ในประเทศไทย" นำมาเสนอต่อทนายผู้พิงก์นะคะ ซึ่งเป็นของ นายสุทัศน์ นุศลสถาปนา กองมาลาเรย์
กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข

ทนายผู้พิงก์คะ ไข้มาลาเรย์เป็นโรคติดต่อที่เป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่ง ทางด้านสาธารณสุข
ของประเทศต่าง ๆ ในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สำหรับประเทศไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖
ไข้มาลาเรย์ได้เป็นสาเหตุการตายอันดับหนึ่งของประเทศ โดยคาดว่ามีความเสียชีวิตกว่าห้าหมื่นคน หรือเท่ากับ
๓๕๑.๑ ต่อประชากรแสนคน ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งเป็นปีแรกของการดำเนินงาน ควบคุมไข้มาลาเรย์
ในประเทศ ปรากฏว่าจำนวนผู้เสียชีวิตได้ลดลงเหลือ ๓๐,๐๐๐ คน (สามหมื่นคน) และต่อมาหลังจากได้
มีการดำเนินงานควบคุมมาลาเรย์ทั่วประเทศแล้ว ปรากฏว่าอัตราการตายได้ลดลงเรื่อย ๆ และได้ผลเป็นที่
น่าพอใจ จนกระทั่งในปี ๒๕๒๑ พบว่ามีผู้ตายด้วยไข้มาลาเรย์ลดลงเหลือเพียง ๔,๐๐๐ คนต่อบปี หรือเท่ากับ
๕.๓ - ต่อประชากรแสนคน ได้ลดการตายเป็นอันดับ ๔ ของสาเหตุการตายที่สำคัญ ทนายผู้พิงก์คะจะเห็นได้ว่า
ไข้มาลาเรย์นั้นมีความร้ายแรงมาก จนมีคำกล่าวในสมัยก่อน ๆ ว่า "ยุ่งร้ายกว่าเสือ" พังเพลงจากคำแนะนำ
ของผู้พิงก์ ๒ เพลงคะ

— เพลง —

ทนายผู้พิงก์คะ ขณะนี้ท่านกำลังรับฟังรายการมาลาเรย์เพื่อประชาชนอยู่นะคะ จากความสำคัญ
ของไข้มาลาเรย์ถึงได้รีบนำให้ทราบแล้ว โครงการควบคุมไข้มาลาเรย์จึงเป็นโครงการ ๑ ใน ๒๐ โครงการ
ของกระทรวงสาธารณสุขที่ได้ถูกบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔
(ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๔) มีวัตถุประสงค์ระยะยาวที่จะควบคุมไข้มาลาเรย์ให้ลดน้อยลงในท้องที่ ป่าเขา
และชายแดน ส่วนในท้องที่ที่เหลือนั้นจะดำเนินการกำจัดและป้องกันไม่ให้ไข้มาลาเรย์ระบาดแพร่หลายขึ้นมา
ได้อีก สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๙) กองมาลาเรย์
โรคติดต่อได้เสนอวัตถุประสงค์ระยะยาว ของโครงการควบคุมไข้มาลาเรย์ให้เป็นไปตามแผนเดิม โดยมี
เป้าหมายระยะสั้น ดังนี้.—

๑. จะลดอัตราค่าขายจากไซมาลาเรียลงให้เหลือต่ำกว่า ๘ ต่อแสนประชากร
๒. จะลดอัตราการพบเชื้อไซมาลาเรีย ในท้องที่ความคมลงให้ต่ำกว่า ๑๒ ต่อพันประชากรต่อปี
๓. จะไม่ให้มีการแพร่ระบาดของไซมาลาเรียในท้องที่กำจัดเพิ่มขึ้นอีก
๔. จะสนับสนุนและร่วมปฏิบัติการอย่างใกล้ชิดกับงานสาธารณสุขมูลฐาน อายาลิมณะะ ปรุกหัว - คั้วรอน - เป็นไซ - ไปปากง รับไปขอรับบริการโลหิตคีลีมาลาเรียทุกแห่ง รับฟังเพลงจากรายการอีก ๒ เพลงนะคะ ขอเชิญรับฟังคะ

- เพลง -

ทนายฟังคะ ในปัจจุบันมีประชากรอาศัยอยู่ในท้องที่ ภายใต้การควบคุมไซมาลาเรีย ๕.๓๓ ล้านคน ท้องที่เหล่านี้โคแกทองที่ ป่าเขา และชายแดนที่ติดต่อกับประเทศอื่น เช่น มาเลเซีย พม่า ลาว และ กัมพูชา รวมทั้งท้องที่บริเวณตอนกลางของประเทศ คิดเป็นจำนวน ๑ ใน ๑๐ ของท้องที่ทั่วประเทศ และ ท้องที่เหล่านี้ยังมีไซมาลาเรียชุกชุมสูงอยู่ สำหรับท้องที่ที่เหลือ โกแกทองที่กำจัดไซมาลาเรีย ซึ่งควบคุม ประชากร ๓๔.๕ ล้านคน ทนายฟังคะจะเห็นว่าประชากรส่วนหนึ่งกำลังถูกคุกคามด้วยไซมาลาเรีย ซึ่ง ประชากรเหล่านั้นจะต้องเรียนรู้และเข้าใจ ในเรื่องไซมาลาเรียพอสมควรนะคะ ทนายฟังคะ ขอเชิญชมงาน "มาลาเรียสัมพันธ์" ซึ่งจัดโดยหน่วยมาลาเรียคอนสาร ที่ อ.คอนสาร จ.ชัยภูมิ ในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ นั้นนะคะ ในงานนี้มีการจัดนิทรรศการมาลาเรีย การออกร้านแสดงสินค้าต่าง ๆ ของพื้นเมือง และ มหรสพ แสดงให้ชมทดลองงาน อายาลิมไปเที่ยวให้โกนะคะ ขอเชิญรับฟังเพลงจากรายการนะคะซึ่งขอมอบ ให้แก่ อาสาสมัครมาลาเรียทุก ๆ ท่าน ขอเชิญรับฟังคะ

- เพลง -

เวลาหมดลงแล้วคะ รายการมาลาเรียเพื่อประชาชนนี้ก็ต้องขอลาท่านไปก่อน สนใจในรายการ ขอเชิญเขียนจดหมายมาถึงโกนะคะ และในอาทิตย์หน้าผู้จัดทำรายการ จะได้นำบทความตอนต่อไปมาเสนออีก สำหรับวันนี้ฉัน สุนันท์ บรรจงปรุ และหน่วยมาลาเรียที่ ๕ นครราชสีมา ขอลาท่านไปก่อน ขอให้ ผู้ฟังมีความสุขมาก ๆ นะระ สวีส์คีคะ

จดหมายเหตุว่าด้วย โรคติดต่อร้ายแรง

ไข้มาลาเรีย ตอนที่ ๑ "ยุ่งร้ายกว่าเสือ"

ไข้มาลาเรีย สิ่งที่เราเรียกกันโดยทั่วไปว่าไข้ป่าหรือไข้จับสั่น เป็นโรคที่แพร่ระบาดในพื้นที่ชนบทและพื้นที่ป่าเขา เป็นหนึ่งในโรคติดต่อที่เป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สำหรับประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๔๘๖ ไข้มาลาเรียเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับ ๑ ของประเทศ โดยคาดว่าจะมีผู้เสียชีวิตกว่า ๕๐,๐๐๐ คนหรือเท่ากับ ๓๕๑.๑ ต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน ด้วยความร้ายแรงของไข้มาลาเรียซึ่งมีุงเป็นพาหะนำโรค ทำให้สมัยนั้นมีคำเปรียบเปรยที่ว่า "ยุ่งร้ายกว่าเสือ"

สาเหตุการแพร่ระบาด

ไข้มาลาเรียมีการติดต่อแพร่เชื้อโดยมีุงก้นปล่องเป็นพาหะนำโรค ุงก้นปล่องจะกัดกินเลือดของผู้ป่วยที่มีเชื้อไข้มาลาเรีย โดยเชื้อไข้มาลาเรียจะเจริญเติบโตอยู่ในตัวุงในระยะ ๑ - ๒ สัปดาห์ ในระยะนี้ หากโดนุงก้นปล่องที่มีเชื้อไข้มาลาเรียกัดกินเลือด ผู้ที่โดนุงก้นปล่องกัดก็ได้รับเชื้อมาลาเรียเข้าสู่ร่างกาย หลังจากโดนกัดประมาณ ๑๐ - ๑๔ วัน จะเกิดอาการเป็นไข้และถ้าไม่ได้รับการรักษาอย่างถูกวิธีจะกลายเป็นแหล่งแพร่เชื้อให้ผู้อื่นและอาจอันตรายถึงขั้นเสียชีวิต

การควบคุมไข้มาลาเรีย

ในปี พ.ศ. ๒๔๙๒ เป็นปีแรกที่มีการดำเนินงานควบคุมไข้มาลาเรีย จำนวนผู้เสียชีวิตลดลงเหลือ ๓๐,๐๐๐ คน และต่อมาหลังจากได้มีการดำเนินงานควบคุมมาลาเรียทั่วประเทศ จำนวนผู้เสียชีวิตได้ลดลงเรื่อย ๆ จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๒๑ พบว่ามีผู้เสียชีวิตด้วยโรคไข้มาลาเรียลดลงเหลือเพียง ๔,๐๐๐ คนต่อปี หรือเท่ากับ ๙.๗ ต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน

จากความสำคัญของไข้มาลาเรียโครงการควบคุมไข้มาลาเรียจึงเป็นโครงการ ๑ ใน ๒๐ โครงการของกระทรวงสาธารณสุข ที่ได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๔) มีวัตถุประสงค์ระยะยาวที่จะควบคุมไข้มาลาเรียให้ลดน้อยลงในท้องที่ป่าเขาและชายแดน ส่วนในท้องที่ที่เหลือจะดำเนินการกำจัดและป้องกันไม่ให้ไข้มาลาเรียระบาดแพร่หลายขึ้นมาได้อีก สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๕ (พ. ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๙) กองมาลาเรีย กรมควบคุมโรคติดต่อ ได้เสนอวัตถุประสงค์ระยะยาวของโครงการควบคุมไข้มาลาเรีย ให้เป็นไปตามแผนเดิมโดยมีเป้าหมายระยะสั้น ดังนี้

๑. ลดอัตราการเสียชีวิตจากไข้มาลาเรียลงให้เหลือต่ำกว่า ๘ คนต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน
๒. ลดอัตราการพบเชื้อไข้มาลาเรียในท้องที่ควบคุมให้ต่ำกว่า ๑๒ คนต่อประชากร ๑,๐๐๐ คนต่อปี
๓. ไม่ให้มีการแพร่ระบาดของไข้มาลาเรียในท้องที่กำจัดเพิ่มขึ้นอีก
๔. สนับสนุนและร่วมปฏิบัติการอย่างใกล้ชิดกับงานสาธารณสุขมูลฐาน

นอกจากนี้ยังได้มีการจัดตั้งศูนย์มาลาเรียขึ้นทั้งในกรุงเทพฯ และส่วนภูมิภาคทั่วประเทศเพื่อให้การควบคุมไข้มาลาเรียครอบคลุมทุกพื้นที่โดยแบ่งออกเป็น ๕ เขต คือ

๑. ศูนย์มาลาเรียเขต ๑ พระพุทธบาท
๒. ศูนย์มาลาเรียเขต ๒ เชียงใหม่
๓. ศูนย์มาลาเรียเขต ๓ ขอนแก่น
๔. ศูนย์มาลาเรียเขต ๔ สงขลา
๕. ศูนย์มาลาเรียเขต ๕ กรุงเทพมหานคร

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาไข้มาลาเรีย กองมาลาเรียได้ดำเนินงาน แบ่งเป็น ๒ ประการ คือ

๑. การพน ดิถีติ บริเวณอาคารบ้านเรือนของประชาชนอย่างทั่วถึง เพื่อเป็นกับดักฆ่ายุงกันปล่องที่เป็นพาหะนำเชื้อมาลาเรียมาสู่คน

๒. การค้นหาผู้ป่วยที่เป็นไข้มาลาเรีย โดยให้เจ้าหน้าที่ออกไปทำการเจาะเลือด เพื่อตรวจหาเชื้อไข้มาลาเรีย และตั้งอาสาสมัครในแต่ละหมู่บ้านเพื่อทำการเจาะเลือดให้แก่ประชาชน พร้อมทั้งให้คำแนะนำและขอความร่วมมือไปยังประชาชนโดยให้ปฏิบัติ ดังนี้

๑. นำมุ้งไปกางนอนเพื่อป้องกันยุง
๒. กินยาป้องกันก่อนไปและหลังจากกลับจากป่า หรือท้องที่ที่มีการแพร่เชื้อไข้มาลาเรีย
๓. เจาะเลือดตรวจหาเชื้อไข้มาลาเรียหากพบเชื้อจะได้รับการรักษาให้หายขาดทันที
๔. ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่มาลาเรียอย่างเคร่งครัด

เพื่อให้การเผยแพร่ความรู้เข้าถึงประชาชนมากที่สุด กองมาลาเรียจึงมีการประชาสัมพันธ์ผ่านรายการมาลาเรียเพื่อประชาชน ออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในภูมิภาคต่าง ๆ มีการอ่านบทความที่เกี่ยวกับไข้มาลาเรีย และขอให้ประชาชนในพื้นที่ให้ความร่วมมือกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของไข้มาลาเรียมีประสิทธิภาพมากที่สุด

รายการมาลาเรียเพื่อประชาชน ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดนครราชสีมา ครั้งที่ ๖/๒๔ วันอาทิตย์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔

หน่วยมาลาเรียที่ ๕ นครราชสีมา

อ้างอิง : หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติฯ สงขลา เอกสารชุด ศูนย์มาลาเรียเขต ๔ สงขลา

รายละเอียดสามารถมาศึกษาเพิ่มเติมได้ที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สงขลา